

Prop. 42 S

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i Prop. 34 S (2011–2012) Eksportfinansiering

*Tilråding fra Nærings- og handelsdepartementet 2. desember 2011,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Etter at Prop. 34 S (2011-2012) *Eksportfinansiering* ble lagt frem, har det fremkommet ny informasjon som tilsier at det er behov for å fremme enkelte nye forslag til vedtak, og endre noen tidligere forslag til vedtak i Prop. 34 S (2011-2012). I denne proposisjonen legger Nærings- og handelsdepartementet frem endringsforslag knyttet til Prop. 34 S (2011-2012).

2 Endringsforslag

Inntil en permanent statlig eksportfinansieringsordning er på plass, er det foreslått å organisere en overgangsordning hvor Eksportfinans vil fungere som tilrettelegger, mens staten er långiver. Overgangsordningen vil først kunne tre i kraft når Stortinget og styret i Eksportfinans har fattet de nødvendige vedtak og en overgangsavtale mellom staten og Eksportfinans er klar. I mellomperioden (interimsperioden) frem til en overgangsordning er operativ, har ikke regjeringen nødvendige fullmakter til å utbetale lån.

I Prop. 34 S (2011-2012) er det foreslått for Stortinget, jf. forslag til vedtak V, at Nærings- og handelsdepartementet kan overta lån som er

honorert fra Eksportfinans ASA fra 18. november 2011 og frem til en overgangsordning er på plass. Dette ble gjort for at det ikke skulle bli stopp i tilbudet til næringslivet. Etter at proposisjonen ble lagt frem, har det i dialogen med Eksportfinans kommet frem flere forhold som gjør det nødvendig å endre dette forslaget. Innsideproblematikk gjorde det vanskelig å involvere Eksportfinans før Prop. 34 S (2011-2012) ble fremlagt.

I Prop. 34 S (2011-2011) legger regjeringen til grunn at overgangsordningen skal sørge for utbetaling av lån til CIRR-kvalifiserte prosjekter der Eksportfinans allerede har gitt tilsagn, men ikke utbetalt lånene. I tillegg skal overgangsordningen sørge for tilsagn om nye CIRR-kvalifiserte lån og eventuell utbetaling av disse. Eksportfinans vil fortsette å forvalte en betydelig portefølje av lån som er gitt tidligere, både lån gitt til CIRR-kvalifiserte prosjekter og andre former for markedslån mange år fremover. Endringene som foreslås i denne proposisjonen, endrer ikke på dette faktum.

2.1 Overtakelse av delutbetalte lån

Mange av de lånene som skal utbetales i interimsperioden og senere, er delutbetalinger. Dette gjelder hovedsakelig store lånefasiliteter med mange långivere (syndikater), hvor Eksportfinans er lån-

giver for en del av lånet. Eksportfinans kan da ha flere delutbetalinger på sin del av lånet. I Prop. 34 S (2011-2012) er det lagt til grunn at staten kun skal overta eller tre inn i den delen av lånet som kommer til utbetaling etter 18. november 2011. I de fleste låneavtaler Eksportfinans er part i, foreligger det en adgang til å overdra hele eller deler av lånet på visse vilkår. Vilkårene for overdragelse av lån kan variere mellom låneavtalene og ha forskjellige krav til samtykke fra andre långivere samt låntaker. Det må derfor gjøres en konkret vurdering av hver enkelt låneavtale for å kunne fastsette hvilke vilkår som gjelder for overdragelse av hele eller deler av lånet i den enkelte sak. Eksportfinans har anmodet om at staten overtar hele engasjementet der det har vært delutbetalinger før 18. november 2011, både der det i låneavtalene ligger begrensninger med hensyn til å overdra deler av lånet og der slike begrensninger ikke er tilstede. Med hele engasjementet menes Eksportfinans' del av lånet, dersom det er flere låntakere i lånefasiliteten. De deler av lånene som allerede er utbetalt, og som Eksportfinans ber staten om å ta over sammen med nye utbetalinger, utgjør om lag 7 mrd. kroner. Nye utbetalinger på disse lånene, utgjør om lag 5,4 mrd. kroner. Sistnevnte beløp er det tatt høyde for i bevilgningsforslaget på 30 mrd. kroner for overgangsfasen som ble fremmet i Prop. 34 S (2011-2012).

2.2 Refinansiering av lån med kortere marginbinding enn løpetid

Eksportfinans har tilbudt CIR-kvalifiserte lån med markedsrente, noe regjeringen gjennom Prop. 34 S (2011-2012) har foreslått å videreføre i den statlige ordningen. Eksportfinans har meddelt at selskapet, som følge av finanskrisen i 2008, begynte å tilby lån med kortere binding av lånets rentemargin enn løpetiden på lånet. Normal rentebindingsperiode har vært 3 eller 5 år, mens løpetidene normalt er 10-12 år. Dette skyldtes at Eksportfinans som følge av finanskrisen ikke lenger fikk tilstrekkelig tilgang på lange innlån. I slike reforhandlinger er ikke partene forpliktet til å videreføre låneforholdet, slik at Eksportfinans kan kreve lånet innfridd. Eksportfinans har meddelt at selskapet vil kunne kreve slike lån innfridd, fordi det ikke lenger får innlån. Dersom låntakerne ikke får alternativ finansiering i markedet, vil de kunne stå uten finansiering. I 2012 skal lån for om lag 6,2 mrd. kroner reforhandles. Totalt beløper slike lån seg til om lag 20 mrd. kroner. Etter at virkningene av finanskrisen ble svakere, har Eks-

portfinans igjen den senere tid i en del tilfeller tilbudt like lang marginbinding som lånets løpetid.

2.3 Tilsagn

I proposisjonsteksten i Prop. 34 S (2011-2012) fremgår det at 30 mrd. kroner gjelder utbetalinger og overtakelse av noen lån. Samtidig bes det i vedtak IV i proposisjonen om en samlet ramme for tilsagn og utbetalinger på 30 mrd. kroner. Det er behov for å skille fullmakt om tilsagn fra faktiske utbetalinger, ettersom tilsagnsvolumet normalt er mange ganger høyere enn det som kommer til utbetaling. I 108-avtalen med Eksportfinans har det ikke vært satt tak for tilsagn. På bakgrunn av bevilgningsforslaget under kap. 934, post 90 er det ikke behov for egen fullmakt knyttet til utbetaling av lån.

3 Departementets vurderinger

Vurderingen fra eksterne juridiske rådgivere er at det normalt er praktisk mulig å dele opp lån der det har vært delutbetalinger, slik at staten kun overtar den delen som kommer til utbetaling etter 18. november 2011. Samtidig presiserer rådgiverne at dette vil kunne avhenge av utformingen i de enkelte låneavtalene og kan være ressurs- og tidkrevende. Det vil kunne være kompliserende for låntaker og eventuelle andre kreditorer i låneavtalen å måtte forholde seg til en ekstra kreditor. Videre vil det påløpe ekstra kostnader ved at både Eksportfinans og staten må følge opp hvert enkelt låneengasjement. I tillegg vil splitting av lån på to kreditorer kunne medføre ekstra kostnader med hensyn til forhandlinger og dokumentasjonsarbeid knyttet til utarbeidelse av tilleggs- eller endringsavtaler for låneavtale og sikkerhetsdokumentasjon. Departementet foreslår på den bakgrunn at staten skal kunne overta hele slike lån, dvs. også de deler av lånet hvor Eksportfinans har foretatt delutbetalinger før 18. november. Med hele lån menes Eksportfinans' del av lånet, dersom det er flere låntakere i lånefasiliteten.

For flere lån som skulle komme til utbetaling etter at Prop. 34 S (2011-2012) ble lagt fram, har Nærings- og handelsdepartementet informert Eksportfinans om at staten, med forebehold om Stortingets samtykke, er villig til å overta hele lånebeløpet, også det som har vært utbetalt før 18. november.

I en situasjon hvor låntakere som skal reforhandle rentemarginene ikke greier å skaffe seg alternativ finansiering og Eksportfinans sier opp

lånet, vil låntakerne kunne stå overfor et mulig mislighold av lån, med de konsekvenser dette innebærer. Ved mislighold vil det kunne medføre krav mot garantister, herunder Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK). Kredittmarkedene vil trolig være i en vanskelig situasjon i lang tid fremover, slik at låntakerne vil kunne ha vanskeligheter med å skaffe seg nye lån til konkurransedyktige vilkår. Departementet foreslår på den bakgrunn at staten skal kunne overta hele slike lån i en refinansieringssituasjon, dersom låntaker ikke finner alternativ finansiering. Med hele lån menes Eksportfinans' del av lånet dersom det er flere låntakere i lånefasiliteten. Reforhandling av rentemarginene med staten som motpart må være gjenstand for en kommersiell vurdering, og må som et minimum tilfredsstillende statsstøttereguleringen i EØS-avtalen.

Tilsagn om finansiering spiller ofte en viktig rolle for norske leverandører når de forhandler kontrakter. Bedriftene må bli tildelt kontrakt før det blir aktuelt med utbetaling av lån. Tilsagnsvolumet er av denne og andre grunner, herunder at bedriftene skaffer seg alternativ finansiering, mange ganger høyere enn det som faktisk ender i utbetaling av lån. I 108-avtalen med Eksportfinans er det ikke satt noen øvre grense for tilsagn. På grunn av stor usikkerhet om beløpsstørrelsen på de tilsagn som vil bli gitt, foreslår departementet at det ikke settes en øvre grense for tilsagn i dette tilfellet.

Eksportfinans har i tillegg til det ovennevnte lagt frem enkelte andre krav, blant annet knyttet til prising av lån som skal overtas og dekning av avbruddskostnader. Departementets vurdering er at staten bør kunne gi sitt samtykke til å dekke disse kostnadene som en del av forhandlingene med Eksportfinans. Som nevnt i Prop. 34 S (2011-2012) vil Eksportfinans utføre arbeidet i overgangsfasen på statens regning og risiko. Dette vil også medføre at Eksportfinans holdes skadesløs for eventuelle krav fra tredjeparter knyttet til de aktuelle låneavtalene. For øvrig vil staten i overgangsavtalen med Eksportfinans søke å ha alminnelige ansvarsbetingelser som gjelder for denne type tjenesteleveranser.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ikke innebære økte administrative utgifter for Nærings- og handelsdepartementet utover det som er redegjort for under økonomiske

og administrative konsekvenser i Prop. 34 S (2011-2012).

Gjennom forslagene som er fremmet i denne proposisjonen og Prop. 34 S (2011-2012), er det ikke lenger behov for tilsagnsfullmakt VI i Prop. 1 S (2011-2012), nummer 3. Den vil derfor ikke bli benyttet slik det nå ser ut.

5 Budsjettforslag

Forslagene i denne proposisjonen innebærer at anslaget på utbetalingsbehov øker. Basert på oversikter fra Eksportfinans forventes 18,2 mrd. kroner å komme til utbetaling i CIRR-kvalifiserte prosjekter i resten av 2011 og 2012. Det er imidlertid stor usikkerhet om når utbetalingene vil skje. På bakgrunn av usikkerheten i kapitalmarkedene og at alternative finansieringskilder vil kunne tørke opp, må man ta høyde for at lånebeløpet som forventes å komme til utbetaling kan bli høyere enn 18,2 mrd. kroner. I tillegg utgjør lån som tidligere er utbetalt 7 mrd. kroner, mens lån som kommer til refinansiering ved endt marginbindingsperiode i 2012 utgjør om lag 6,2 mrd. kroner. På bakgrunn av dette foreslår departementet å øke bevilgningsforslaget for lån med 10 mrd. kroner, fra 30 mrd. kroner til 40 mrd. kroner.

Utbetaling i forbindelse med overtakelse av lån som er gitt av Eksportfinans, foreslås dekket under kap. 934, ny post 90. Øvrige utgifter i forbindelse med overtakelse av disse lånene foreslås dekket under kap. 934, ny post 75. Størrelsen på sistnevnte utgifter er ikke kjent på nåværende tidspunkt. Det foreslås derfor at Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med beløp i forbindelse med revidering av statsbudsjettet våren 2012.

Avhengig av den faktiske utnyttelsen av ordningen kan det bli behov for å justere Finansdepartementets lånefullmakter. Regjeringen vil eventuelt komme tilbake til dette i en senere proposisjon.

Kap. 934 Internasjonaliseringstiltak

Post 90 Lån til midlertidig statlig eksportfinansieringsordning for CIRR-kvalifiserte lån, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på 40 mrd. kroner, mot tidligere foreslått 30. mrd. kroner, som skal dekke utbetaling av lån med CIRR-rente og CIRR-kvalifiserte lån med markedsrente i 2011 og senere. I tillegg foreslås bevilgningen å dekke utbetalinger til

Eksportfinans for overtakelse av eksisterende lån. Bevilgningsforslaget er beheftet med usikkerhet, og regjeringen vil om nødvendig foreslå bevilgningsendring i forbindelse med endring av statsbudsjettet våren 2012.

Nærings- og handelsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i Prop. 34 S (2011-2012) Eksportfinansiering.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i Prop. 34 S (2011-2012) Eksportfinansiering i 2011 og 2012, i samsvar med vedlagte forslag.

Forslag til vedtak om endringer i Prop. 34 S (2011-2012) Eksportfinansiering

I

I statsbudsjettet for 2011 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
934		Internasjonaliseringstiltak	
	90 (ny)	Lån til midlertidig statlig eksportfinansieringsordning for CIRR-kvalifiserte lån, <i>kan overføres</i> , blir bevilget med	40 000 000 000
		mot tidligere foreslått kr 30 000 000 000	

II

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning

Forslag til vedtak i Prop. 34 S (2011-2012) Eksportfinansiering, romertall II, tilføyes et nytt vedtakspunkt:

6. Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2011 og 2012 uten bevilgning kan utgiftsføre utgifter i forbindelse med overtakelse av allerede gitte lån av

Eksportfinans under kap. 934, ny post 75
Utgifter til overtakelse av lån.

III

Fullmakt til å gi tilsagn

Forslag til vedtak i Prop. 34 S (2011-2012) Eksportfinansiering, romertall IV, endres til:

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2011 og 2012 kan gi tilsagn om nye CIRR-kvalifiserte lån uten en øvre ramme.

IV

Fullmakt til å overta lån

Forslag til vedtak i Prop. 34 S (2011- 2012) Eksportfinansiering, romertall V, endres til:

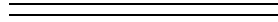
Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet kan:

1. overta i sin helhet CIRR-kvalifiserte lån som er honorert fra Eksportfinans ASA fra 18.

november 2011 og frem til en overgangsordning er operativ.

2. overta i sin helhet CIRR-kvalifiserte lån som er honorert fra Eksportfinans ASA hvor det har vært delutbetalinger før 18. november 2011.

3. overta i sin helhet CIRR-kvalifiserte lån som kommer til refinansiering ved endt marginbindingsperiode.

Trykk: AS O. Fredt Arnesen. Desember 2011

241491